

Hét expertisecentrum voor Oplossingsgericht Werken in het MW

Lezing congres de Combinatie

03/03/10

Kortdurende Oplossingsgerichte

Therapie (KOT)

Met jongeren

GERRIT VAN DE VEGTE

© Gerrit van de Vegte 2010

Opzet workshop

- Theorie over hulp aan jongeren
- Bekijken van een tweetal videofragmenten
- Van probleem naar vaardigheid
- Inbreng deelnemers en brainstormen over bruikbare oplossingen

Opzet workshop

- Of.....
- Goede praktijk
- Inventariseren van wat het werken met jongeren lastig/moeilijk maakt
- Samen brainstormen over goede praktijk/oplossingen

Moniek

Ik ben 10 jaar

Mijn ouders zijn gescheiden

Ik slaap in het bed van mijn moeder

Ik kan niet wennen aan onze nieuwe huis;de
andere school en vriendinnen.

Mijn moeder maakte zich zorgen en heeft mij
aangemeld voor hulp

moniek

- Groepswerker heeft gesprek met Moniek
- Doelen die er uit voort komen zijn:
- Het versterken van het gevoel dat ze controle heeft over eigen gedrag
- Het verkleinen van haar angst voor verhuizen en aanpassen aan andere school
- Het versterken van haar eigenwaarde
- Haar helpen weer in haar eigen kamer te gaan slapen.

moniek

- Groepswerker heeft gesprek met Moniek
- Doelen die er uit voort komen zijn:
- Het versterken van het gevoel dat ze controle heeft over eigen gedrag
- Het verkleinen van haar angst voor verhuizen en aanpassen aan andere school
- Het versterken van haar eigenwaarde
- Haar helpen weer in haar eigen kamer te gaan slapen.

Moniek

- Na 6 maanden groeps- en individuele was er nauwelijks verbetering
- Mijn moeder vraagt om een vrouwelijke hulpverleenster
- De nieuwe interventies mondde uit in nieuwe doelen;
- Onderzoeken op seksueel misbruik
- Analyseren van monieks gevoelens jegens vader

Moniek

- Haar moeder bleef zich zorgen maken over de geringe vooruitgang
- Zij vroeg om een psychiatrische evaluatie
- De conclusies uit de evaluatie waren:
- Moniek slaapt nog steeds in moeders bed
- Moniek vertoont nog somatische klachten
- Behandeling: antidepressiva tegen scheidingsangst

moniek

- Moniek heeft nu al een jaar tweemaal per week behandeling en gebruikt medicijnen
- Hierdoor komt zij in aanmerking voor plaatsing in een school voor speciaal onderwijs.
- Moeder was en bleef ontevreden over de behandeling en besloot te stoppen met de medicijnen en andere hulp in te schakelen

Moniek

- Tot nu toe was er geen hulpverlener geweest die Moniek vroeg naar haar ideeën over haar situatie.
- Tot nu toe hadden de hulpverleners geen gebruik gemaakt van Moniek,s hulpbronnen om haar problemen op te lossen.
- Moniek onderging een evaluatie,haar problemen werden gecategoriseerd
- De interventie werd voorgeschreven

Jongeren worden vaak in negatieve bewoordingen beschreven

- Diagnose
- Stoornis
- Ziekte
- Handicap
- Gebrek
- Beschadigd
- Delinquent

Probleemgericht

- Probleem wordt gesignaleerd door anderen dan de jongere
- Anderen dan de jongere zoeken hulp
- Intake vindt plaats op basis van gegevens anderen
- Vast stellen diagnose op basis van het probleem
- Behandelingsplan
- Interventies
- Oplossingen/adviezen komen van anderen
- Doelen worden gesteld door deskundigen

Gevolg

- Geen inbreng jongere
- Geen samenwerking over de doelen van de jongere
- Jongeren zoeken geen hulp bij volwassenen omdat die niet aansluiten bij hun ideeën

*Met de doorsnee jeugd in Nederland gaat het erg goed
(Jeugdbeleid, maart 2008; Landelijke jeugdmonitor 2007)*

- Het hoogste welbevinden ter wereld
- Tevreden met thuis en school
- Jeugd eet steeds gezonder
- Jongere jeugd drinkt steeds minder alcohol
- Geen toename jeugdcriminaliteit
- Weinig psychische en gedragsproblemen in vergelijking.
met andere landen

Maar paradoxaal: steeds meer kinderen in zorg

- In vier jaar tijd: 60% meer kinderen in de GGZ
- Vraag naar Jeugdzorg stijgt met 10% per jaar
- Hoog aantal kinderen in 24-uurszorg en jeugdgevangenissen

Een omvangrijk en groeiend systeem van 'speciaal' onderwijs

- 1 op de 11 leerlingen is nu zorgleerling (sbo, so, po, lwo): 235.000 kinderen
- ZMOK en Praktijkschool groeien het hardst (50 resp. 71% vanaf 2007)
- Steeds meer voorzieningen voor ASS-kinderen
- 'Rugzakjes' in 3 jaar verdubbeld tot 30.000

En als de jeugd 18 wordt:

Wajong is in 7 jaar met 80% gestegen;

UWV voorspelt 300.000 burgers met Wajong-uitkering;

6,9% van alle 18-jarigen komt in de Wajong

Wat is er aan de hand?

- Verminderde tolerantie gedrag kinderen en jongeren
- Terugtrekken op kerntaken van burgers en instituties
- Snel deskundigen erbij halen (signaleren)
- Snel labelen (diagnosticeren)
- 'Exporteren' via 'ketens' van kinderen naar professionele zorg
- Als hulp geen effect heeft, wordt zwaardere hulp geïndiceerd

Oplossingsgericht

- Cliëntfactoren 40 %
- Relatiefactoren 30 %
- Placebofactoren 15 %
- Modelfactoren 15 %

Client levert krachtige bijdrage

- Cliënt boekt resultaat dankzij interne en externe hulpbronnen
- Bv
volharding,openheid;vertrouwen;optimisme ;een ondersteunende ouder;lidmaatschap van een vereniging
- Deze krachten zijn allemaal al werkzaam voordat de cliënt hulp vraagt

Oplossingsgericht werken

- Tijdens eerste bijeenkomst met de nieuwe hulpverlener werd haar gevraagd wat ze zelf dacht dat het probleem zou kunnen oplossen
- Ze was verbaasd,niemand had haar er ooit naar gevraagd
- Ze stelde het volgende voor:
- *Dat ze zichzelf in bed met kussens en knuffels zou inbouwen om zo haar nachtmerries en angsten af te weren*

Oplossingsgericht werken

- Ze vertelde tijdens de tweede sessie dat haar plan had gewerkt
- Moniek heeft haar eigen oplossing bedacht
- Haar zelfwaarde nam toe.
- Ze liet zien hoe inventief zij was
- Ze liet zien dat zij over hulpbronnen beschikte
- Doordat haar plannetje bleef werken verdwenen ook haar andere problemen

Oplossingsgericht werken

- Wat we hier uit leren is dat de cliënt weet wat het beste voor hem/haar is.

Drie richtlijnen voor effectieve interventies

- Richtlijn 1): De cliënt weet wat het beste voor hem werkt. Is deskundig
- Richtlijn 2): Vertrouw op de samenwerkingsrelatie.
- Richtlijn 3): Als iets niet werkt, probeer dan wat anders.

Richtlijnen uit gesplitst

- Verhaal van Moniek. Haar oplossing.
- Wie doet iets wat een probleem vormt, voor wie en hoe vormt dat gedrag een probleem.
- Geef erkenning aan de emoties van jongeren, ouders en andere betrokkenen
- De relatie tussen jongere, ouders en andere belangrijke anderen: is een relationele band
- Accepteren van de doelen van de cliënt.
- De veranderingstheorie van de cliënt, ouders en belangrijke anderen

Richtlijnen uitgesplitst 2

- Hulpverleners gebruiken de ideeën van jongere, ouders en belangrijke anderen als uitgangspunt voor verandering.
- Als iets niet werkt, probeer iets anders
- Wat heeft gewerkt?
- Zoek naar sterke kanten; hulpbronnen ;ideeën en vaardigheden.
- Uitzonderingen
- Schalen
- Wondervraag

Van probleem naar vaardigheid

- Ieder mens ontwikkeld vaardigheden om met de opgaven die het leven stelt om te gaan
- Ideeën van mission possible. Een andere kijk op oplossingen. Ben Furman
- Jongeren hebben ondersteuning nodig om iets te leren. Supporters.
- Jongeren moeten het voordeel voor de verandering zien.
- Wil er verandering komen is het nodig dat er overeenstemming is over de te leren vaardigheid.
- Wat vind de jonger dat zijn ouders moeten leren aan vaardigheden. Systembenadering/samenwerking.

